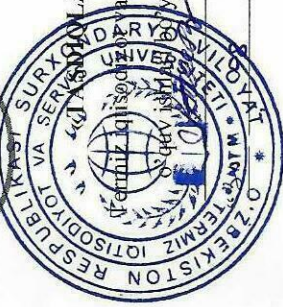

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIIY TA'LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VÄZIRLIGI

TERMIZ IQTISODIYOT VA SERVIS UNIVRSITETI

Termiz iqtisodiyot va servis universiteti
Oliy ta'lim bo'yicha prorektori
Esanov A.M.

_____ 2024 yil

ODAM ANATOMIYASI FANI BO'YICHA

SILLABUS

kunduzgi bo'lim uchun

Bilim sohasi:	900000-Sog'liqni saqlash va ijtimoiy ta'minot
Ta'lim sohasi:	910000 – Sog'liqni saqlash
Ta'lim yo'nalishi:	60910200 - Davolash ishi

Termiz – 2024 yil

MODUL / FAN SILLABUSI

Tibbiyot fakulteti

60910200 - Davolash ishi ta'lim yo'nalishi

Fan nomi	Odam anatomiyasi
Fan turi	Majburiy
Fan kodi	OAN182
Yil	6
Semestr	I, II
Ta'lim shakli	Kunduzgi
Mashg'ulotlar shakli va semestrga ajratilgan soatlar	210(84+126)
Ma'ruza	28 (12+16)
Amaliy mashg'ulotlar	56 (24+32)
Laboratoriya mashg'uloti	
Seminar	
Mustaqil ta'lim	126(52+74)
Kredit miqdori	7 (3+4) ECTS
Baholash shakli	Test
Fan tili	O'zbekcha

Fan maqsadi (FM)

FM 1	Talabalarga odam organizmi organ va to'qimalarining embrional rivojlanishi, Makroskopik va mikroskopik tuzilishi, sog'lom inson organ va sistemalarining tuzilishi, uning perinatal va postnatal rivojlanishi asosiy qonuniyatlarini o'rganish, organ tuzilishi va yoshga nisbatan tuzilishdagi o'zgarishlarni identifikatsiya va interpretatsiya qilish ko'nikmalarini egallash.
	Fanni o'zlashtirish uchun zarur bo'lgan bilimlar
1.	Umumiy biologiya
2.	Odam anatomiyasi va fiziologiyasi
	Ta'lim natijalari
	Bilimlar jihatidan:
TN 1	Organlar va a'zolarining taraqqiyoti, tuzilishi va faoliyati to'g'risida zamonaviy nazariy bilimlarni egallash;
TN 2	Organizmning individual, yoshiga qarab o'zgarishini, jinsiy xususiyatlarini va tashqi muhit, mehnatni organizm rivojlanishiga hamda tuzilishiga ta'sirini bilish
TN 3	Organlar tuzilishini makroskopik va mikroskopik to'g'ri tahlil qilish borasida asosiy amaliy ko'nikmalarga ega bo'lish;
TN 4	Sog'lom odam organizmi va a'zolarining embrional taraqqiyoti qonuniyatlarini o'zlashtirish;
	Qo'llanilish jihatidan:
TN 5	Organ va to'qima va a'zolarining yoshga nisbatan o'zgarishlari va ularning turli ta'sirlarga nisbatan javob reaksiyalarini to'g'ri talqin qila bilish;
TN 6	Eng muhim anatomik tadqiqot usullarining asoslarini o'zlashtirish.
TN 7	Odam tanasidagi a'zolarining topografiyasi aniq o'rganish

Fan mazmuni

I-kurs I-smestr uchun Ma'ruza mashg'ulotlari
Ma'ruza mavzulari

No		Soat
1	Anatomiya fanining tarixi. Anatomiyaning kirish qismi. Anatomiyaning o'rganish usullari. Shakl va vazifaning birligi. Suyaklar tuzilishining umumiy printsiplari. Tana suyaklarning funksional anatomiyasi.	2
2	Qo'l, oyoq va chanoq suyaklarining funksional anatomiyasi.	2
3	Kalla suyaklarining taraqqiyoti va tuzilishi. Kallaning miya qisqartiruvchi tuzilishi. Kallaning yuz qismidagi suyaklarning tuzilishi. Ko'z kosasi. Og'iz bo'shlig'i. Burun bo'shlig'i. Chakka, chakka osti, qanot-tanglay chuqurchalari. Yosh bolaning kalla suyagining tuzilishi.	2

4	Suyaklarning birlashuvi to'g'risida umumiy ma'lumot. Tana suyaklarining birlashuvi. Yelka kamari suyaklarining birlashuvi. Qo'l soxasidagi suyaklarning, chanoq va oyoq soxasidagi suyaklarning o'zaro birlashuvi. Suyaklarning bo'gimlarning rentgenanatomiyasi.	2
5	Mushaklar to'grisida ma'lumot. Mushaklarning taraqqiyoti.	2
6	Mushaklarning yordamchi apparati. Ko'krak, qorin, orqa mushaklari va fastsiyalari. Diafragma. Qorin soxasining topografiyasi: qorin to'g'ri mushagining qini, oq chiziq, chov kanali.	12
Jami		

I-kurs II-smestr uchun Ma'ruza mashg'ulotlari

№	Ma'ruza mavzulari	Soat
1	Ichki a'zolar to'g'risida umumiy tushuncha. Hazm a'zolarining taraqqiyoti. Hazm a'zolarining tuzilishining umumiy xususiyatlari Og'iz bo'shlig'ining anatomiyasi. Tanglay. So'lak bezlari. Halqum. Qizilo'ngach. Me'da. Ingichka va yo'qon ichak.	2
2	Hazm a'zolari soxasidagi bezlar: jigar, me'da osti bezi. Talloq. Qorin parda.	2
3	Nafas a'zolarining anatomiyasi. Tashqi burun. Burun bo'shlig'i. Hiqildoq. Bronxlar. O'pka. Nafas a'zolari soxasidagi bezlari. Plevra. Ko'ks oraliqi.	2
4	Endokrin bezlar va siydik chiqaruv a'zolarining anatomiyasi.	2
5	Jinsiy a'zolarining anatomiyasi. Oraliq. Sut bezi.	2
6	Yurak-qon tomir sistemasi. Yurak. Aorta. Tashqi va ichki uyqu arteriyalar. Bosh soxasining qon bilan ta'daqqalanishi. O'mrov osti arteriyasi. Qo'l arteriyalari.	2
7	Ko'krak va qorin aortasi. Orqa miyani qon bilan ta'daqqalanishi. Ichki a'zolari qon bilan ta'daqqalanishi. Ichki va tashqi yonbosh arteriyalar. Oyoq soxalarini qon bilan ta'daqqalanishi. Arteriyalar tarmoqlanishining qonuniyati. Mikrotsirko'lyator qon aylanish. Bezlar qon bilan ta'daqqalanishi.	2
8	Venoz tizidaqqiqaing funksional anatomiyasi. Kavak venalari. Darvoza venasi. Venoz anastomozlar. Embrionda qon aylanish. Limfa tizidaqqiqaing funksional anatomiyasi. Ko'krak limfa yo'li. O'ng limfa yo'li.	16
Jami		

Mashg'ulotlar shakli:

I-kurs I-smestr uchun amaliy mashg'ulotlar

№	Amaliy mashg'ulotlari mavzu nomlari	Soat
1	Satx to'g'risida tushuncha. Boshlangich terdaqqiqaologiya. Umurtqaning umumiy tuzilishi. Ko'krak umurtqasi. Bo'yin umurtqasi. Bel umurtqasi. Dumg'aza suyagi. Dum umurtqasi.	2
2	Qovurg'a. Kurak suyagi. To'sh suyagi. O'mrov suyagi. Yelka suyagi. Bilak va tirsak suyaklari. Panja suyaklari.	2
3	Chanoq suyagi. Son suyagi. Boldir suyagi. Oyoq panja suyaklari.	2
4	Kalla suyaklari (umumiy tushuncha). Ensa, tepa, peshona suyaklar. Chakka suyagi. Ponasimon suyaklar. Kallaning Yuz qismidagi suyaklarning tuzilishi	2
5	Umumiy kalla, uning miya qismi. Kallaning Yuz qismi. Ko'z kosasi. Og'iz bo'shlig'i. Burun bo'shligi. CHakka, chakka osti, qanot-tanglay chuqurchalari. Yosh bolalarning kalla suyaklari.	2
6	Umurtqalarning o'zaro birlashuvi. Umurtqa pog'onasi. Qovurg'alarning umurtqalar va to'sh suyagi bilan birlashuvi. Ko'krak qafasi Yelka kamari suyaklarining birlashuvi. Qo'l soxasidagi suyaklarning o'zaro birlashuvi	2
7	Chanoq sohasidagi suyaklarning o'zaro birlashuvi. Chanoq. Chanoq-son bo'gimi. Oyoq soxasidagi suyaklarining birlashuvi. Kalla suyaklarining birlashuvi. CHakka-pastki jag' bo'g'imi. Suyak va bo'gimlarning rentgen anatomiyasi.	2
8	Ko'krak mushaklari va fastsiyalari. Diafragma. Qorin soxasidagi mushaklar va fastsiyalar. Qorin soxasining topografiyasi: qorin to'g'ri mushagining qini, oq chiziq, chov kanali.	2
9	Bo'yin mushaklari, fastsiyalari va topografiyasi Bosh mushaklari. CHaynov va mimika mushaklari	2
10	Tananing orqa soxasidagi mushaklar va fastsiyalar. kamari mushaklari va fastsiyalari.	2
11	Yelka, bilak va qo'l panja mushaklari va fastsiyalari. Qo'l topografiyasi	2
12	CHanoq va son soxasidagi mushaklari, fastsiyalari. Boldir soxasining va oyoq panjasi mushaklari va fastsiyalari. Oyoq soxasining topografiyasi	2
Jami		30

I-kurs II-smestr uchun amaliy mashg'ulotlar

№	Amaliy mashg'ulot mavzulari	Soat
1	Og'iz bo'shlig'i, devorlari, og'iz daxlizi. Tishlar. Doimiy tishlar. Tishlarning roentgen anatomiyasi. Prikus. Tishlarning anatomik va klinik formulasi. Tii. Qattiq tanglay. Yumshoq tanglay. Xalqum.	2

2	Qorin bo'shlig'idagi a'zolarning umumiy ko'rinishi. Me'da. Ingichka va yo'g'on ichak. Qorin parda.	2
3	Qorin bo'shlig'ining topografiyasi.	2
4	Jigar. Me'da osti bezi. Taloq.	2
5	Burun bo'shlig'i. Hiqildok. Traxeya.	2
6	Bronxlar. O'pka. Plevra. Ko'ks oraliq'i	2
7	Qalqonsimon, qalqonotqasi, ayrisimon bezlar, buyrak usti bezi	2
8	Buyrak. Siydik yo'li. Siydik pufagi. Siydik chiqaruv kanali.	2
9	Ayollar jinsiy a'zolari. Sut bezi.	2
10	Erkaklar jinsiy a'zolari. Oraliq.	2
11	Yurak. Qon aylanish doirasi. Aorta. Umumiy uyqu arteriyasi. Ichki uyqu arteriyasi.	2
12	Tashqi uyqu arteriyasi Yuz-jag' soxasining qon bilan ta'dqiqalanishi.	2
13	O'mrov osti arteriyasi. Qo'l arteriyalari. Ko'krak aortasi	2
14	Qorin aortasining juft tarmoqlari. Qorin aortasining toq tarmoqlari. Ichki va tashqi yonbosh arteriyalar Oyoq arteriyalari	2
15	Yuqorigi kavak vena. Darvoza venasi	2
16	Pastki kovak vena. Venalar orasidagi anastomozlar. Homilada qon aylanishi. Limfa tizimi. Ko'krak limfa yo'li. O'ng limfa yo'li. Kalla soxasidagi limfa tomirlar va tugunlar	32
Jami		

Mustaqil ta'lim (MT)

№	Mavzular nomi	soat
1	Anatomiya fani tarixi. Aristotel, K.Galenn, A.Vezaliy, V.Garvey, N.I. Pirogov, P.F.Lesgaftlarning tibbiyot sohasiga qo'shgan hissatalari.	6
2	Abu Ali ibn Sino tibbiyot sohasiga qo'shgan hissasi.	6
3	Yoshga qarab davrlanish va uning kriteriyalari. Konstitutsiya turlari va uning tibbiyot amaliyotidagi ahamiyati.	6
4	Yoshga qarab skelet anatomiyasi o'zgarishi. Suyak o'sishida turmush tarzining va tashqi omillarning ta'siri.	6
5	Qo'l, oyoq, Chanoq skeleti rentgenanatomiyasi.	6
6	Kalla suyagi filo- va ontogenezi, taraqqiyotiga tashqi omillarning ta'siri.	6
7	Kalla suyagi Yoshga va jinsiy xususiyatlari. Kalla suyagi konstitutsional turlari.	6
8	Tayanch-harakat apparatiga tashqi muhit va yashash tarzi ta'siri. Tayanch-harakat apparatini rivojlanishini o'rganishda O'zbekiston olimlarining xizmatlari.	6
9	Suyaklar birlashuvi filo- va ontogenezi, taraqqiyotiga tashqi	6

10	omillarning ta'siri. Muskul sistemasi filo- va ontogenezi, taraqqiyotiga tashqi omillarning ta'siri.	6
11	Hazm a'zolarining postnatal taraqqiyoti. Tishlar va hazm a'zolarining taraqqiyotiga tashqi muhit omillarning ta'siri.	6
12	Hazm a'zolari bezlari, postnatal taraqqiyoti, anomaliyalari. Taluq, ichak va jigar tashqi muhit omillarining ta'siri.	6
13	Nafas a'zolari taraqqiyoti. Burun anomaliyalari. Nafas a'zolari rivojlanishiga tashqi omillarning ta'siri.	6
14	Siydik ayirish-jinsiy a'zolari anomaliyalari. Siydik ayirish-jinsiy a'zolari taraqqiyotiga tashqi muhit omillarining ta'siri.	6
15	Jinsiy a'zolarining taraqqiyoti, anomaliyalari.	6
16	O'mrov osti, qo'l, yelka-bilak sohasi arteriyalari taraqqiyoti. O'mrov osti, qo'l, yelka-bilak sohasi arteriyalar taraqqiyotiga tashqi omillarning ta'siri.	6
17	Aorta taraqqiyotiga tashqi omillarning ta'siri va variant anatomiyasi. Chanoq va erkin oyoq sohalaridagi arteriyalar taraqqiyoti, postnatal o'zgarishlari. YOnbosh va erkin oyoq sohalaridagi arteriyalar taraqqiyotiga tashqi omillarning ta'siri.	6
18	Tana venalari, taraqqiyotiga va tuzilishiga ijtimoiy va biologik muhitlarning ta'siri. Venalarning taraqqiyotiga va tuzilishiga ijtimoiy va biologik muhitlarning ta'siri. Limfa tizimi filo-ontogenezi, anomaliyalari.	6
19	Suyak iligi: taraqqiyoti, tuzilishi, vazifasi. Timus.	6
JAMI		120

Amaliy ko'nikmalar ro'yxati

“Odam anatomiyasi” fanini o'zlashtirish jarayonida bakalavr: bila olishi kerak:

- VII bo'yin umurtqasining qirali o'simtasini topa olish
- Umurtqalarni xisoblab topish, qovurg'alarni xisoblab topish,
- Bo'yinturuq chuqurchasini topish,
- Naysimon suyaklarning turtib chiqan joylarini ko'rsata olish.
- Organlarning golotopiyasi va skelotopiyasi
- Yurak chegaralarini ko'rsatish,
- Uyqu uchburchagida uyqu arteriyasini topish,
- odam tanasidagi asosiy tuzilmalarni to'g'ri tasvirlash,

Asosiy adabiyotlar

1	Ahmedov A., Rasulov X., Odam anatomiyasi. Darslik. Toshkent. 2016 y.
2	A.G'. Ahmedov, Odam anatomiyasi Darslik. 1-2 qism. Toshkent. 2019 y.
3	N.K. Ahmedov. Odam anatomiyasi. Atlas. 1-2 qism Toshkent. 2018 y.
4	Bahodirov. Odam anatomiyasi Darslik. 1-2 qism. Toshkent. 2019 y

Qo'shimcha adabiyotlar	
5	Sinelnikov R.D., Odam anatomiyasi. Atlas 1-2-3-4 qism. Sankt-peterburg. 2009 y.
6	F. Netter. Odam anatomiyasi. Atlas 1-2-3-4 qism. Sankt-peterburg. 2018y.
7	Gadayev A.G. Odam anatomiyasi. Darslik. Toshkent-2023

Talabalar bilimlarini baholash

Talabalarim ushbu fan (modul) bo'yicha bilimlari semestr davomida o'quv materiallarini (testlar va yozma ishlarni) bajarish orqali baholanadi. Dars davomida talabalar 100 ballik tizim asosida baholanadi. Shundan, 20 ball talabalar ishtiroki, mustaqil ishlari va joriy natijalari uchun, 30 ball oraliq nazorat uchun, 50 ball esa yakuniy nazorat uchun ajratiladi. Yakuniy nazorat test shaklida o'tkaziladi. Joriy, oraliq va nazorat topshiriqlari quyidagicha bo'linadi.

TALABALAR BILIMLARINI BAHOLASH TARTIBI

Baholash turi	Maksimal ball	Bajarilishi lozim bo'lgan topshiriqlar	Topshiriqlarni topshirish muddati*
joriy nazorat, shundan	20	Ta'lim jarayoni jadvaliga muvofiq	
Darsdagi faol ishtirok	10	Talabaning ma'ruza, seminar, amaliy mashg'ulotlar va laboratoriya mashg'ulotlaridagi ishtiroki, dars jadvaliga auditoriya vaqtiga muvofiq. Talabaning darsdagi ishtiroki majburiy bo'lib, faol ishtiroki rag'batlantiriladi.	Fan darslari jadvalidagi auditoriya vaqtiga muvofiq
Amaliy mashg'ulotlardagi faoliyat. Shu jumladan, mustaqil o'quv topshiriqlari	10	Fan tabiatiga qarab og'zaki so'rov, test, subbat, nazorat ishi, kollokvium, keys-stadi, kasus yoki fabl holatli topshiriqlar, loyiha, kurs ishi, seminarlarda, laboratoriyalarda va amaliy auditoriya mashg'ulotlarda uy vazifasi. Talabalar mustaqil ishlari muammo vaziyatlari bo'yicha muhokamalarda faol ishtirok etishlari shart.	Fan darslari jadvalidagi auditoriya vaqtiga muvofiq
Oraliq nazorat, shundan	30	Tasdiqlangan jadval asosida	
Oraliq nazorat, shundan	30	Jadval asosida test nazorati. (Test savollari 30 ta bo'lgan 30 savol bo'yicha jami 30 ball) Testning 60 (18) ta savollari talabalarning mustaqil o'qish	Dars hajmining 60-80% dan keyin

Baholash turi	Maksimal ball	Bajarilishi lozim bo'lgan topshiriqlar	Topshiriqlarni topshirish muddati*
Yakuniy shundan	50	Orqali egallagan savollardan iborat bo'ladi.	bo'lini
Mustaqil ta'lim	30	Tasdiqlangan jadval asosida davlat va amaliy ko'nikmalar bo'yicha bajarilgan keyin topshiriqlarni topshirish	tomonidan tasdiqlangan muddatlarda
		Tasdiqlangan jadval asosida davlat va amaliy ko'nikmalar bo'yicha bajarilgan keyin topshiriqlarni topshirish	Dars hajmining 80% dan keyin

Fan o'qituvchisi to'g'risida ma'lumot

Mualliflar	Boyqobilov Soatmurod Shuhratovich (+998995298392) Boyqulov To'rabek Temirovich (+998978093003)
E-mail	Turabekboyqulov04@gmail.com
Tashkilot	Termiz iqtisodiyot va servis universiteti NTM tibbiyot fakulteti tabiiy fanlar kafedrasida
Taqrizchilar	Tibbiyot fanlari nomzodi, Xudoyqulov Boboqul Qorjovovich Tibbiyot fanlari falsafa doktori, Sultonov Ravshan

Mazkur sillabus universitet Ilmiy Kengashining 2024 yil 30-avgustdagi 1-sonli yig'ilish bayoni bilan tasdiqlangan.

Mazkur sillabus Tabiiy fanlar kafedrasining 2024 yil 28-avgustdagi 1-sonli yig'ilish bayoni bilan ma'qullangan.

